

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Ludmily Valentové a soudců JUDr. Václava Novotného a JUDr. Lenky Matyášové v právní věci žalobce: **M. V.**, zast. JUDr. Petrem Vackem, advokátem se sídlem v Praze 7, Dukelských hrdinů 23, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra**, Nad Štolou 3, Praha 7, o udělení azylu, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 17. 2. 2004, č. j. 9 Az 64/2003 - 35,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žalovanému **s e n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Rozsudkem ze dne 17. 2. 2004, č. j. 9 Az 64/2003 - 35, zamítl Městský soud v Praze žalobu žalobce – stěžovatele proti rozhodnutí Ministra vnitra ze dne 27. 2. 2002, č. j. OAM-1150/AŘ-2001, kterým byl zamítnut rozklad stěžovatele a potvrzeno rozhodnutí žalovaného ze dne 30. 3. 2001, č. j. OAM-342/VL-14-P17-2000, jímž nebyl stěžovateli udělen azyl dle ustanovení § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, v platném znění (dále jen „zákon o azylu“) a dále vylo vysloveno, že se na stěžovatele nevztahuje překážka vycestování ve smyslu ustanovení § 91 citovaného zákona.

Proti výše uvedenému rozsudku městského soudu podal stěžovatel včas kasační stížnost.

Stěžovatel v kasační stížnosti uplatňuje kasační důvody uvedené v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) a b) zákona č. 150/2002 Sb., o soudním řádu správním (dále jen „s. ř. s.“).

Soud dle stěžovatele postupoval nezákonně, když nesprávně posoudil v předcházejícím řízení právní otázky. Skutkový stav ve správním řízení nebyl v daném případě zjištěn spolehlivě, zejména mělo být zjišťováno, v jaké škole stěžovatel studoval a na tuto školu měl být učiněn dotaz, z jakých důvodů bylo studium stěžovatele ukončeno. Škola, na které stěžovatel studoval se dříve jmenovala Ivano-Frankovskij pedagogickij institut – historická fakulta (v současné době Priкарпатська universita). Měla být vyslechnuta matka stěžovatele paní R. M., nar. X. Hlášení policii mělo být provedeno na policii ve městě Ž. Stěžovatel uvádí, že je pro něj velice těžké získat kontaktní adresy, zejména jejich změny a též si některé skutečnosti pamatovat, zejména když se jedná o skutečnosti vzniklé na počátku devadesátých let. Všechny tyto skutečnosti si měl správní orgán zjistit, vyvodit z nich příslušné závěry a udělit stěžovateli azyl. Při zjišťování skutečností byl tak porušen zákon.

Vzhledem k výše uvedenému stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud rozsudek městského soudu zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení. Současně stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud přiznal jeho stížnosti odkladný účinek.

Žalovaný se ke kasační stížnosti vyjádřil dne 17. 6. 2004. Oprávněnost podané kasační stížnosti popírá, má za to, že jak rozhodnutí tak napadený rozsudek byly vydány v souladu se zákonem. V dalším odkazuje na správní spis, zejména na vlastní podání a výpovědi, které stěžovatel učinil během správního řízení. Ke kritice stěžovatele ohledně neúplně zjištěného skutkového stavu žalovaný uvádí, že nebylo třeba stěžovatelem tvrzené důkazy opatřovat, neboť žalovaný nezpochybňoval co do věrohodnosti stěžovatelovy výpovědi, pouze shledal, že důvody jeho žádosti nesplňují podmínky pro udělení azylu dle ustanovení § 12 zákona o azylu. Žalovaný považuje kasační stížnost za nedůvodnou a návrh na přiznání odkladného účinku nepodporuje.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v rozsahu důvodů uplatněných kasační stížností, vyšel přitom z právního stavu platného v době vydání napadeného rozhodnutí (§ 75 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.) a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Nejvyšší správní soud nejprve vážil nezbytnost rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek kasační stížnosti. Dospěl k závěru, že o ní není třeba rozhodovat tam, kde je o kasační stížnosti rozhodováno přednostně. Navíc je žadatel chráněn před důsledky rozsudku krajského soudu režimem pobytu za účelem strpění podle § 78b odst. 1, 2 zákona o azylu (cizinec má nárok na udělení víza za účelem strpění pobytu, mj. pokud žádost doloží dokladem o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu a návrhu na přiznání odkladného účinku – takové vízum opravňuje cizince k pobytu na území po dobu platnosti víza, která je 365 dnů; na žádost cizince odbor cizinecké a pohraniční policie platnost víza prodlouží, a to i opakovaně) – ze zákona platnost uvedeného víza zaniká právní mocí rozhodnutí o kasační stížnosti. Pozitivní rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek by tedy nemělo z hlediska ochrany stěžovatele žádný význam, negativní by před rozhodnutím o kasační stížnosti bránilo řádnému soudnímu řízení. Při rozhodnutí o kasační stížnosti pak je rozhodnutí o odkladném účinku nadbytečné, neboť obecně může přiznání odkladného účinku kasační stížnosti přinést ochranu jen do doby rozhodnutí o této stížnosti.

Z předloženého spisového materiálu Nejvyšší správní soud zjistil, že řízení o udělení azylu bylo zahájeno dne 27. 7. 2000 na základě návrhu na zahájení řízení o udělení azylu, v němž stěžovatel uvedl, že Ukrajinu opustil v roce 1996 z politických důvodů. Uvedl, že mu byla v roce 1990 ze strany Tajných služeb nabídnuta spolupráce. V roce 1993 se dozvěděl, že by měl provádět také vraždy na objednávku. Tuto spolupráci odmítl a následně byl vyloučen ze školy. Dále byl vyřazen z poradníku na byt. Jak sdělil, byl také pronásledován členy strany RUCH z důvodů národnostních. Na Ukrajině byl dvakrát fyzicky napaden. Ve vlastnoručně psaném prohlášení vypověděl, že je pronásledován „nezjištěnými“ tajnými službami. V pohovoru ze dne 28. 2. 2001 stěžovatel doplnil, že v letech 1987-1989 sloužil v Afgánistánu u výsadkářů. Po ukončení vojenské služby začal studovat vysokou školu, kde jej kontaktoval muž jménem A., jenž mu nabídl spolupráci. Asi za rok se se stěžovatelem opět setkal a sdělil mu, že bude vykonávat „špinavou práci“, která zahrnovala i likvidaci osob. Spolupráci stěžovatel odmítl. Následně byl vyloučen ze školy z důvodu špatného prospěchu. Dále stěžovatel vypověděl, že v roce 1995 začal mít problémy s ohledem na svou ruskou národnost, jelikož byl fyzicky napaden neznámými muži, když se vracel z taneční zábavy. Byl urážen a zbit. Ve druhém případě byl napaden v místě svého bydliště, ale o pomoc na policii se neobrátil. Na dveřích svého bytu zaznamenal urážlivé nápisy. Stěžovatel dále uvedl, že ho poté opětovně kontaktoval muž jménem A. a sdělil mu, že vše, co se přihodilo, souvisí s odmítnutím jemu nabízené spolupráce a stěžovatele upozornil na to, že se může něco přihodit taktéž jeho bývalé ženě a dceři. Poté stěžovatel vycestoval do ČR, aby se ukryl.

Žalovaný na základě provedeného správního řízení vydal dne 30. 3. 2001 rozhodnutí, kterým stěžovateli z důvodu nesplnění podmínek uvedených v ustanovení § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona o azylu neudělil azyl a současně rozhodl, že se na stěžovatele nevztahuje překážka vycestování ve smyslu ustanovení § 91 citovaného zákona.

Proti předmětnému rozhodnutí podal stěžovatel rozklad, v němž stěžovatel uvedl, že se bojí návratu na Ukrajinu z důvodů následného pronásledování ze strany tajných služeb a dále uváděl, že na Ukrajině nejsou dodržovány zákony.

Žalovaný (správní orgán II. stupně) přezkoumal na základě podaného rozkladu napadené rozhodnutí a nezjistil důvody k jeho změně či zrušení a rozklad zamítl. Stěžovatel rozhodnutí o zamítnutí rozkladu napadl žalobou ze dne 11. 4. 2002.

Městský soud v Praze žalobu zamítl kasační stížností napadeným rozsudkem, neboť neshledal namítané porušení procesních ustanovení a dospěl k závěru, že skutkový stav byl zjištěn správně, žalovaný v souladu se zákonem stěžovateli neudělil azyl. Městský soud neshledal důvodnou námitku stěžovatele spočívající v kritice postupu žalovaného, který se nepokusil ověřit tvrzení stěžovatele o tom, jakému nebezpečí je na Ukrajině vystaven, neboť žalovaný neměl dostatek informací k tomu, aby mohl poměry žalobce ověřovat. Stěžovatel neuvedl žádné konkrétní okolnosti, které by bylo možno ověřit. Zmínil pronásledování „nezjištěnými tajnými službami“, neuváděl žádné konkrétní údaje o svém studiu, nepředložil žádné doklady o svém vyloučení ze školy, neuvedl na jaké oddělení tamní policie se jeho matka obrátila. Soud dále zdůraznil, že pokud by stěžovatel měl naléhavý důvod azylu, podal by návrh na jeho udělení bezprostředně po svém příjezdu do ČR, tedy v červnu 1996 a nikoli dne 27. 7. 2000.

Výše uvedený rozsudek napadl stěžovatel včas kasační stížností.

V podané kasační stížnosti stěžovatel uvádí stížnostní důvod odkazem na ust. § 103 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s.

Dle ust. § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení.

Dle ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost a pro tuto důvodně vytyčanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu měl zrušit.

Poskytnutí azylu je zcela specifickým důvodem pobytu cizinců na území České republiky a nelze je zaměňovat s jinými legálními formami pobytu cizinců na území ČR, tak jak jsou upraveny např. v zákoně č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR. Azyl je výjimečný institut konstruovaný za účelem poskytnutí ochrany tomu, kdo z důvodů v zákoně stanovených pocítuje oprávněnou obavu z pronásledování ve státě, jehož je občanem. Azyl jako právní institut není (a nikdy nebyl) univerzálním nástrojem pro poskytnutí ochrany před bezprávím, postihujícím jednotlivce nebo celé skupiny obyvatel (srov. IV. ÚS 12/04). Důvody pro poskytnutí azylu jsou zákonem vymezeny poměrně úzce a nepokrývají celou škálu porušení lidských práv a svobod, která jsou jak v mezinárodním, tak ve vnitrostátním kontextu uznávána. Institut azylu je aplikovatelný v omezeném rozsahu, a to pouze pro pronásledování ze zákonem uznaných důvodů, kdy je tímto institutem chráněna toliko nejvlastnější existence lidské bytosti a práva a svobody s ní spojené, třebaže i další případy vážného porušování ostatních lidských práv jsou natolik závažné, že by na ně taktéž bylo možno nahlížet jako na pronásledování.

Ačkoli stěžovatel uvádí oba stížnostní důvody vedle sebe, dle obsahu kasační stížnosti je zřejmé, že namítá pouze vady řízení před správním orgánem, tedy uplatňuje důvod zakotvený v ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s.

Námítka stěžovatele spočívající v kritice postupu správního orgánu, který se dle stěžovatele nezabýval zjištěním skutkového a úplného stavu věci, když se při dokazování omezil pouze na fakta získaná při pohovoru se stěžovatelem a z vlastní iniciativy neprovedl další důkazy (např. dotazem na děkana fakulty, výsledkem matky), není opodstatněná.

Povinnost zjistit skutečný stav věci dle ust. § 32 zákona č. 71/1967 Sb. správního řádu, má správní orgán pouze v rozsahu důvodů, které žadatel o azyl v průběhu správního řízení uvedl. Citované ustanovení ukládá správnímu orgánu povinnost opatřit si potřebné doklady pro rozhodnutí. Důkazní břemeno v řízení vyplývající z břemene tvrzení vázne však na žadateli o azyl, je tedy na něm, aby věrohodně doložil, že je skutečně pronásledován. Správnímu orgánu nelze vytýkat jako vadu řízení, nepřihlédl-li ke skutečnostem či důkazům jemu neznámým, případně známým pouze žadateli. Navíc, jak vyplývá ze strany č. 7 protokolu z pohovoru konaného dne 28. 2. 2001, stěžovatel byl o podkladech rozhodnutí, ze kterých bude žalovaný při svém rozhodnutí vycházet řádně seznámen, což stvrdil svým podpisem, práva seznámit se s jejich obsahem, případně navrhnout jejich doplnění, nevyužil.

Pokud stěžovatel až nyní poprvé v kasační stížnosti uvádí konkrétní jména osob, kterých se měl žalovaný na skutečný stav věci dotazovat, uvádí tak skutečnosti nové, které neuplatnil v řízení před správním orgánem či při soudním přezkumu. Ke skutečnostem, které stěžovatel uplatnil až poté, kdy bylo vydáno napadené rozhodnutí, Nejvyšší správní soud podle ust. § 109 odst. 4 s. ř. s. nepřihlíží.

Dokazování shledal Nejvyšší správní soud dostatečným, přesvědčivým, stav věci byl zjištěn spolehlivě, přesně a úplně, žalovaný si opatřil potřebné podklady pro rozhodnutí, k dokazování použil všech prostředků, jimiž lze zjistit a objasnit skutečný stav věci, rozhodnutí vyplývají ze zjištěných podkladů a je dostatečně zdůvodněno. Skutková podstata má náležitou oporu ve spisech, při jejím zjišťování nebyl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že by to mohlo ovlivnit jeho zákonnost. Námitkou nedostatečného zjištění skutkového stavu se již zabýval městský soud v odůvodnění svého rozsudku. Městský soud neshledal předmětnou námitku důvodnou. Žalovaný nepochybil, pokud se nepokusil ověřit tvrzení stěžovatele o tom, jakému nebezpečí je na Ukrajině vystaven, neboť neměl dostatek informací k tomu, aby mohl poměry stěžovatele ověřovat. Stěžovatel neuvedl žádné konkrétní okolnosti, které by bylo možno ověřit. Zmínil pronásledování „nezjištěnými tajnými službami“, neuváděl žádné konkrétní údaje o svém studiu, nepředložil žádné doklady o svém vyloučení ze školy, neuvedl na jaké oddělení tamní policie se jeho matka obrátila. Soud dále zdůraznil, že pokud by stěžovatel měl naléhavý důvod azylu, podal by návrh na jeho udělení bezprostředně po svém příjezdu do ČR, tedy v červnu 1996 a nikoli dne 27. 7. 2000. Se závěry městského soudu se Nejvyšší správní soud plně ztotožňuje.

Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že důvod uvedený v kasační stížnosti ve smyslu ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s., nebyl prokázán, a proto podanou kasační stížnost podle ust. § 110 odst. 1 s. ř. s. jako nedůvodnou zamítl.

Protože stěžovatel neměl v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 1 s. ř. s. za použití § 120 s. ř. s.). Žalovanému Ministerstvu vnitra, které bylo v řízení úspěšné, náklady řízení nevznikly, respektive je neúčtovalo, a proto rozhodl soud o nákladech řízení, jak výše uvedeno.

P o u ě n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 26. července 2005

JUDr. Ludmila Valentová
předsedkyně senátu